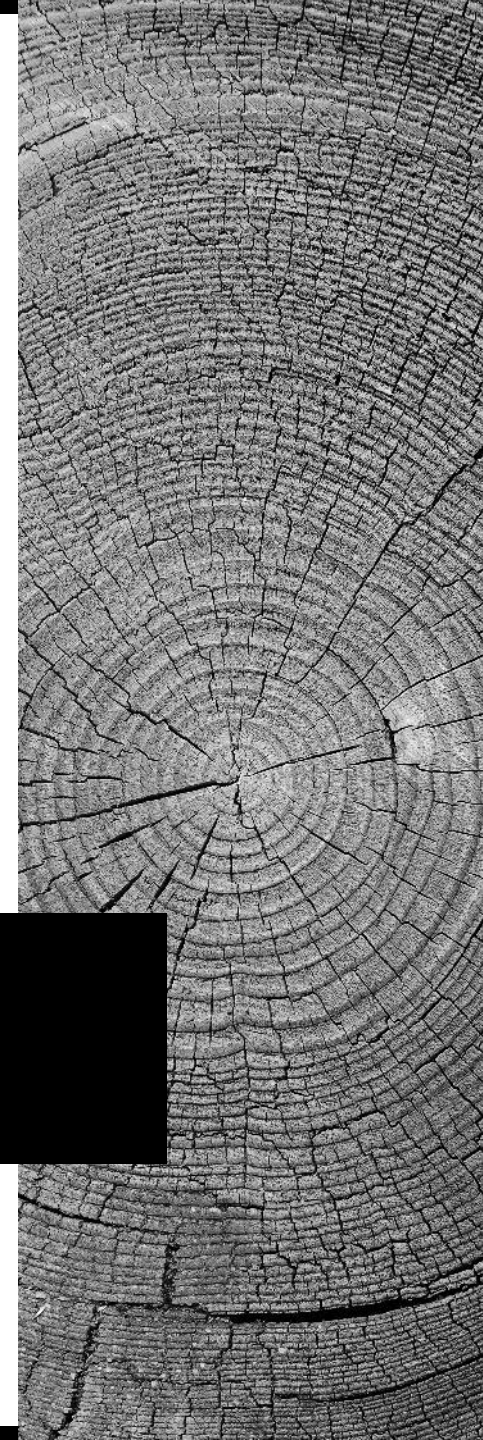

Jonathan Pincus
Summer 2022

HỘI TỰ TRONG THU NHẬP

*Chính sách Phát triển
FSPPM*

MÔ HÌNH TĂNG TRƯỞNG SOLOW DỰ ĐOÁN THU NHẬP SẼ HỘI TỤ

- Dựa trên một loạt giả định rất nghiêm khắc
  - Suất sinh lợi không đổi theo quy mô
  - Suất sinh lợi giảm dần theo nhân tố sản xuất: suất sinh lợi biên của đầu tư vốn ở nước đang phát triển sẽ cao hơn (vì tỷ số vốn/lao động thấp hơn)
  - Nền kinh tế ở trạng thái toàn dụng
- Nhưng thu nhập có hội tụ không? Có và không
  - Vấn đề về thống kê
  - Đơn vị phân tích: là con người hay quốc gia?
  - Hội tụ tuyệt đối và hội tụ có điều kiện

ĐO LƯỜNG THU NHẬP

- Vấn đề trong so sánh thu nhập giữa các quốc gia – tỷ giá sức mua tương đương

Just Pho, 252 W 31st St. New York, NY, USA

Just Raw Beef Pho		Just Cooked Beeffects Pho	
Meduim.	\$11.50	Meduim.	\$11.50
Large.	\$13.50	Large.	\$13.50

US\$ 11.50 = VND 264,574
theo tỷ giá chính thức

Phở 24 –, Pasteur, Quận 1, TP.HCM

PHỞ			
	Phở bò tái 49,000 đ		Phở bò chín 49,000 đ
	Phở bò viên 49,000 đ		Phở gà 49,000 đ

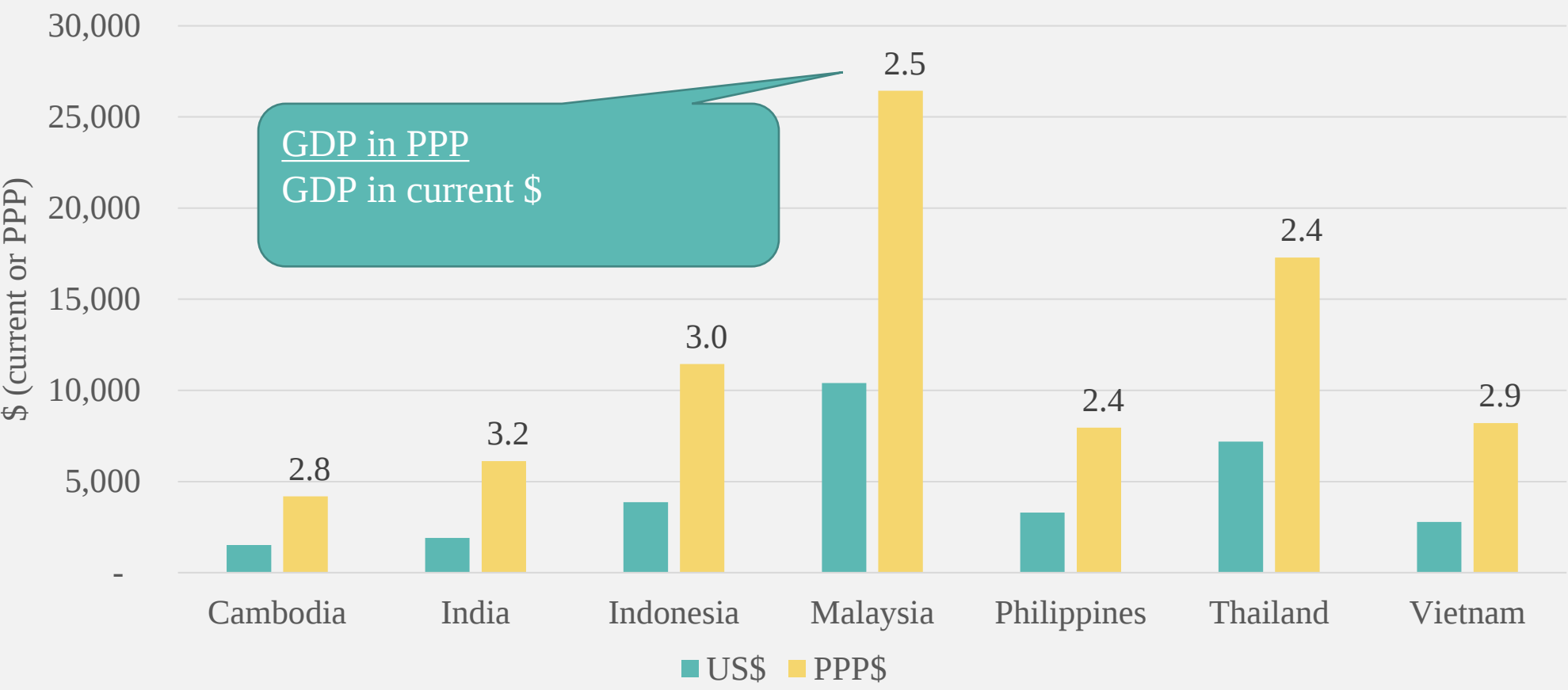
USD\$11.50 = VND 85,947
theo tỷ giá PPP

TỶ GIÁ THEO SỨC MUA TƯƠNG ĐƯƠNG

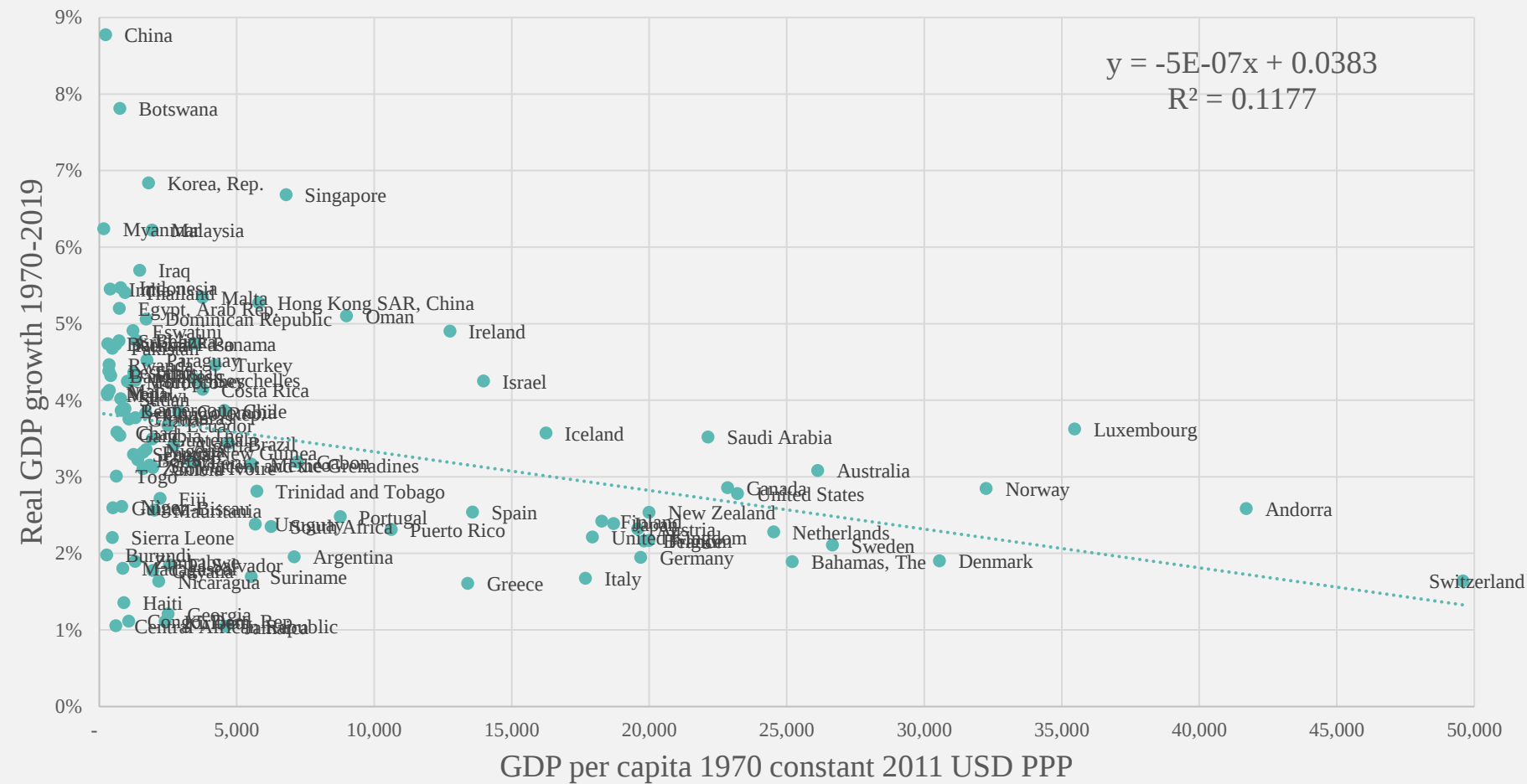
- Tỷ giá chính thức bị ảnh hưởng bởi nhiều yếu tố, đặc biệt là lãi suất và cân bằng cán cân vãng lai.
- Chúng ta cần một cách tốt hơn để so sánh thu nhập và tiêu chuẩn sống giữa các quốc gia vì hàng hóa ở nước nghèo sẽ rẻ hơn (chi phí lao động)
- Tỷ giá sức mua tương đương cho ta biết số tiền đô la “quốc tế” có thể mua cùng rổ hàng hóa đó ở mọi nơi, nhưng
  - Ở các nước khác nhau, người dân sẽ mua “rổ hàng hóa và dịch vụ” khác nhau
  - Thậm chí những hàng hóa giống nhau cũng sẽ có chất lượng khác nhau hoặc những đặc điểm khác nhau
  - Nhiều hàng hóa chúng ta mua không có đơn giá (y tế, nhà cửa)

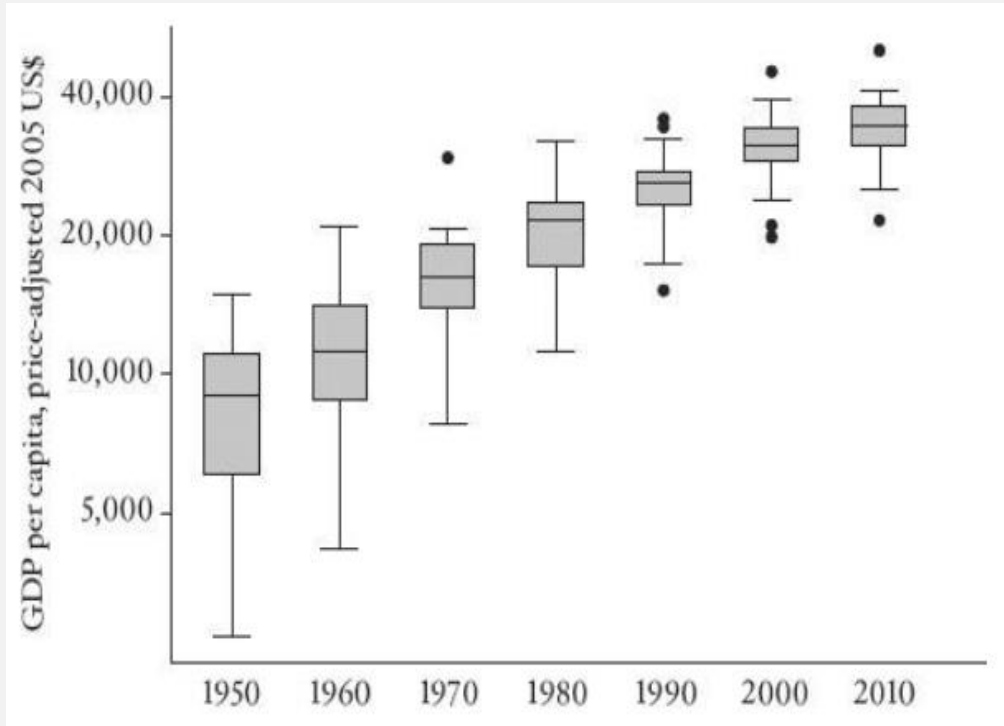
GDP TRÊN ĐẦU NGƯỜI THEO TỶ GIÁ CHÍNH THỨC VÀ TỶ GIÁ PPP

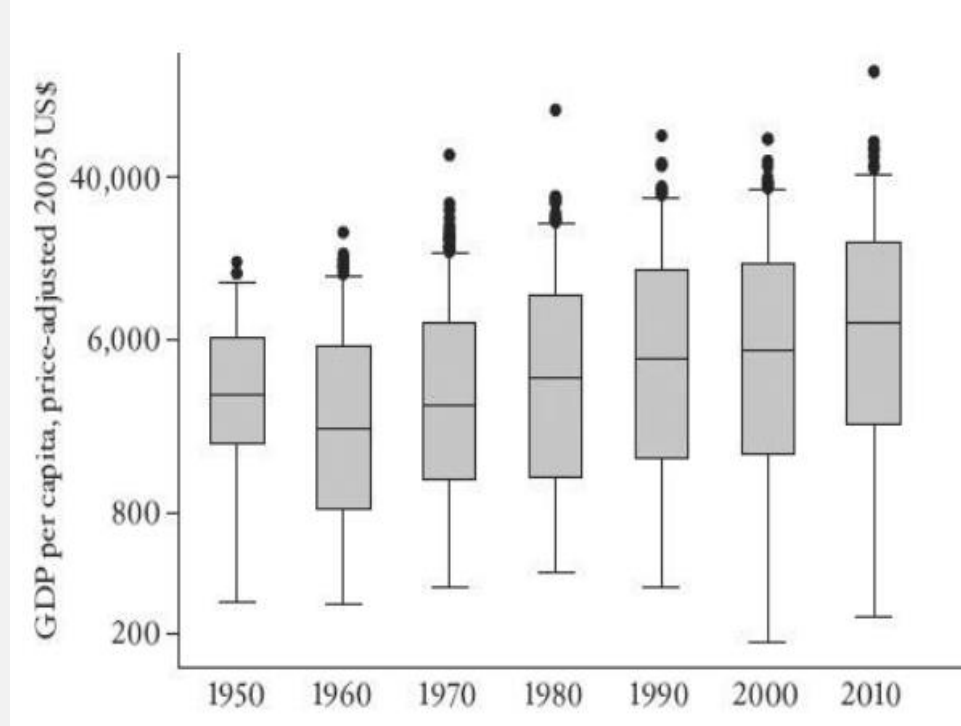
KHÔNG CÓ BẰNG CHỨNG CHO THẤY THU NHẬP SẼ HỘI TỤ “KHÔNG ĐIỀU KIỆN”

HỘI TỤ NHÓM VÀ PHÂN HÓA THEO THỜI ĐẠI (TỶ LỆ 9:1 TRONG 1870 VÀ 50:1 TRONG 1990 (PRITCHETT))

24 nước giàu (Úc, Áo, Bỉ, UK, Canada, Đan Mạch, Phần Lan, Pháp, Đức, Hy Lạp, Iceland, Ireland, Ý, Nhật Bản, Luxembourg, Hà Lan, NZ, Na Uy, Bồ Đào Nha, Tây Ban Nha, Thụy Điển, Thụy Sĩ, Thổ Nhĩ Kỳ, Hoa Kỳ)

Tất cả các nước

HỘI TỤ NHÓM

- Bắc Mỹ, Châu Âu, Úc và New Zealand tăng trưởng nhanh sau chiến tranh thế giới II và chậm lại từ sau thập niên 1970
- Chia sẻ công nghệ, tri thức, thể chế, tài chính
- Một nhóm hội tụ khác hình thành ở Đông Á xung quanh Nhật Bản: Hàn Quốc, Đài Loan, Hồng Kong và Singapore (NICS) từ sau thập niên 1970
- Sẽ có nhóm hội tụ mới xung quanh Trung Quốc?
- Ngoài hai nhóm hội tụ trên là những khác biệt rất lớn trong kết quả tăng trưởng không chỉ giữa các quốc gia mà còn giữa các thời kỳ trong cùng một quốc gia (Mexico, Brazil)

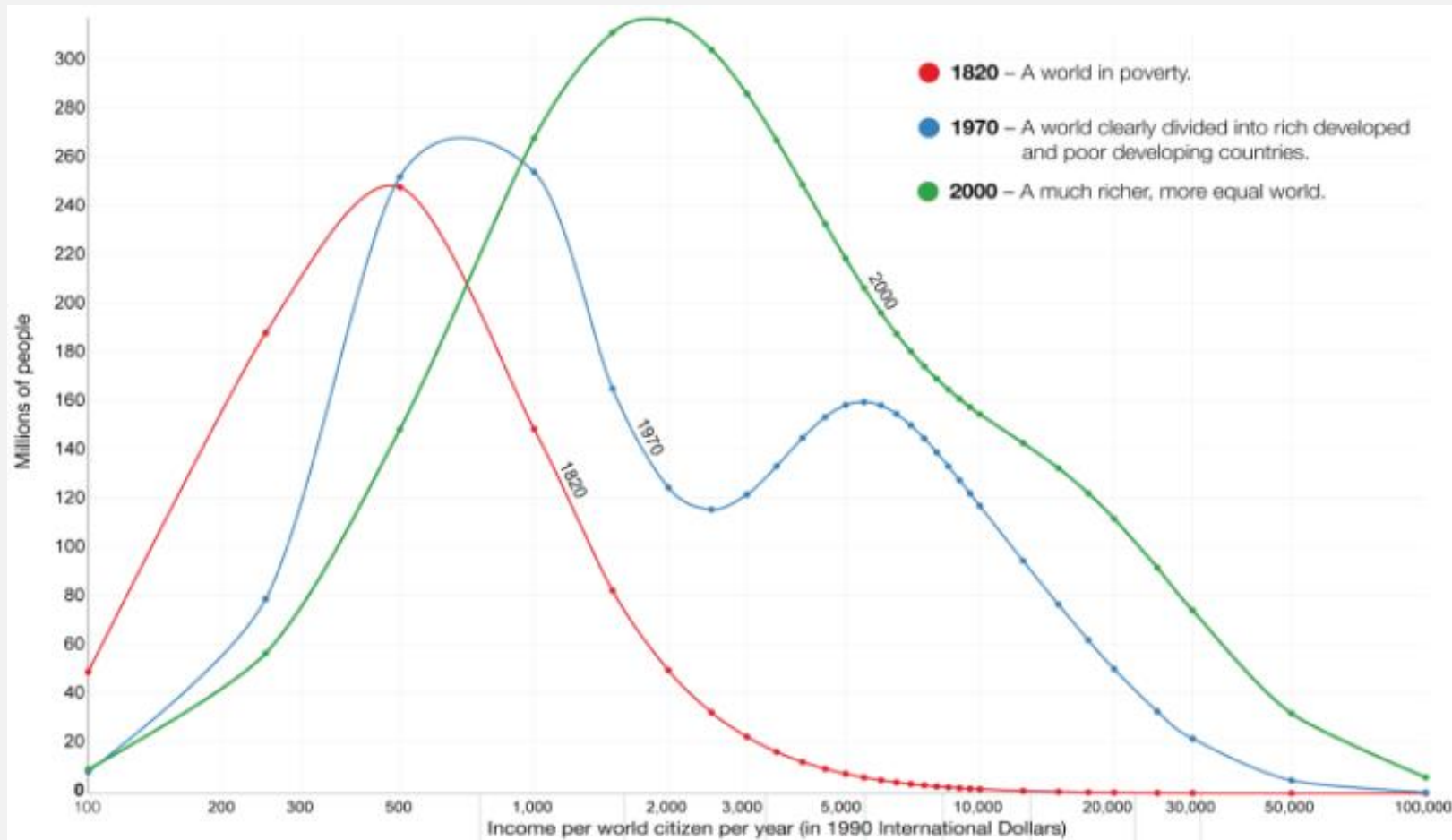
NHƯNG NẾU ĐƠN VỊ PHÂN TÍCH LÀ CON NGƯỜI CHỨ KHÔNG PHẢI QUỐC GIA...

- Thế giới ngày nay đang ngày càng bình đẳng
- Ấn Độ và Trung Quốc chiếm hơn 40% dân số thế giới và hai nước này đang tăng trưởng nhanh (hoặc đã từng cho đến Covid-19) nhưng bất bình đẳng tại hai nước này cũng đang dần tăng nhanh
- Sự trỗi dậy của tầng lớp trung lưu mới ở châu Á
- Thậm chí khi bất bình đẳng trong nước tăng, bất bình đẳng giữa các nước vẫn đang giảm

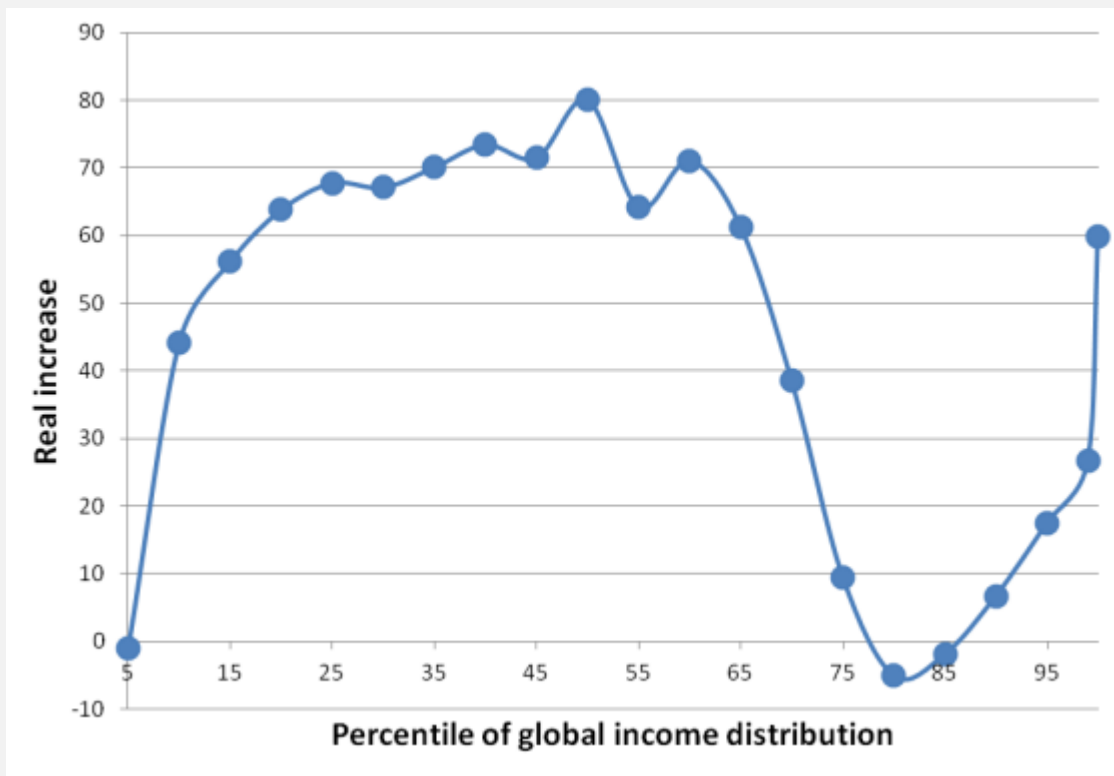

BẤT BÌNH ĐẲNG GIỮA CÁC NƯỚC

- Bất bình đẳng giữa các nước giảm nếu tính theo dân số
  - Trung Quốc và Ấn Độ chiếm 40% dân số thế giới
  - Hai nước này tăng trưởng nhanh hơn các nước giàu vì vậy phân phối thu nhập toàn cầu đã được cải thiện

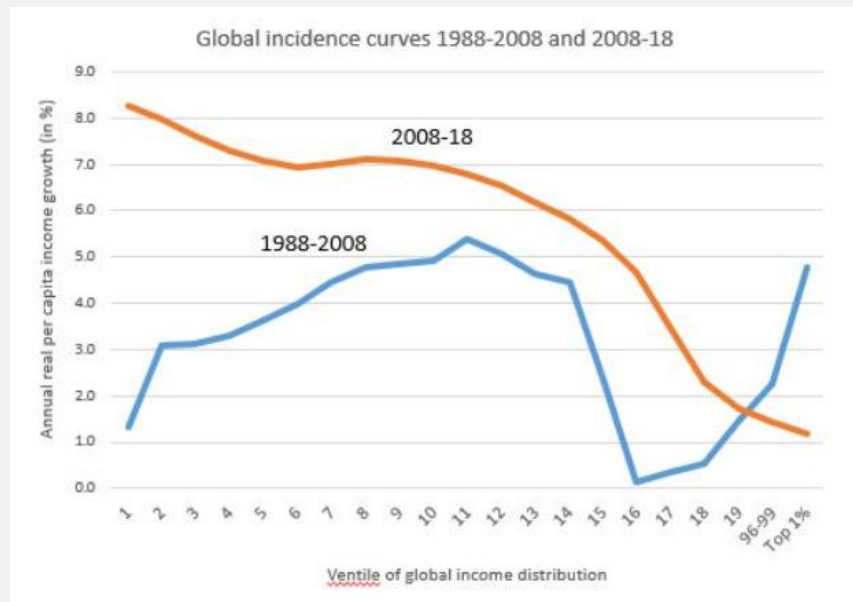

BIỂU ĐỒ CON VOI

- Branko Milanovic, 2012 “Global Income Inequality by the Numbers” (Bất bình đẳng thu nhập toàn cầu nhìn từ dữ liệu)
- Đo lường thay đổi trong thu nhập thực giai đoạn 1988 đến 2008 của mỗi nhóm bách phân vị trong phân phối thu nhập toàn cầu bằng đồng đô la Mỹ giá so sánh
- Người thắng chính là nhóm nước nằm giữa bảng phân phối thu nhập toàn cầu: giới trung lưu mới ở châu Á
- Người thua chính là nhóm giàu: giới trung lưu ở Mỹ và Châu Âu

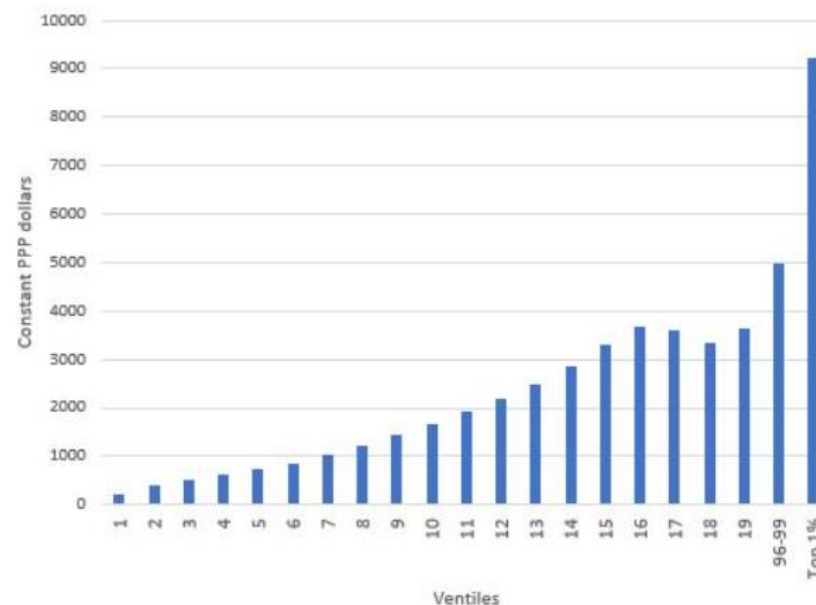
SỰ CHẬM DỨT CỦA BIỂU ĐỒ CON VOI

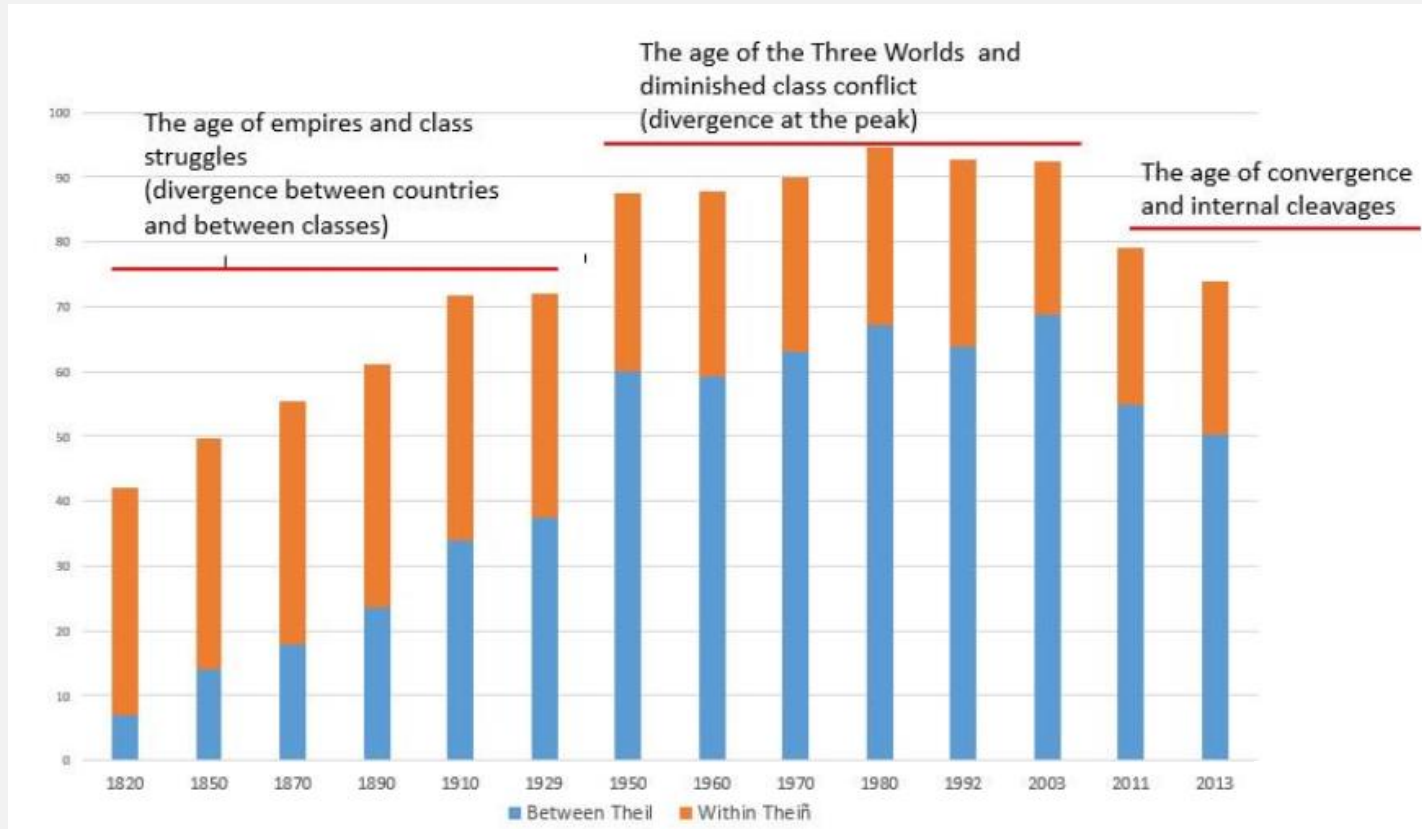
- Những người có thu nhập cao nhất giàu đến nỗi tăng thu nhập tuyệt đối lớn nhưng tăng thu nhập tương đối vẫn thấp
- Tăng thu nhập của người nghèo vẫn ít hơn người *tuyệt đối* giàu, nhưng tăng thu nhập *tương đối* lại cao hơn

- Nhưng sau 2008, người nghèo ghi nhận tăng thu nhập thực lớn
- Tăng thu nhập *tuyệt đối* vẫn ít hơn người giàu, nhưng tăng thu nhập *tương đối* vẫn lớn hơn

Absolute real income gains (2008-18) remain strongly pro-rich

MỘT THỜI ĐẠI HỘI TỤ MỚI?

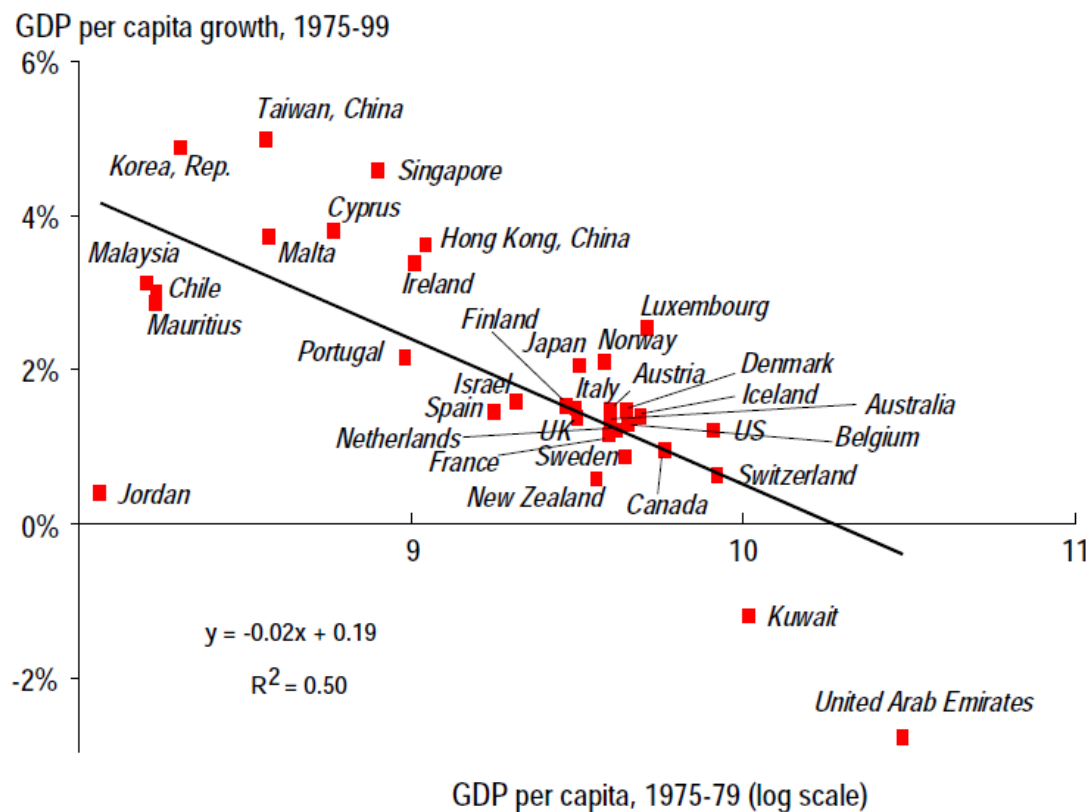
- Hội tụ tang sau Chiến tranh Thế giới II
- Bất bình đẳng giữa các nước tăng cao đỉnh điểm vào khoảng năm 2000 nhưng sau đó giảm dần với sự trỗi dậy của Trung Quốc và Ấn Độ
- Nhưng bất bình đẳng trong nước vẫn cao

HỘI TỰ CÓ ĐIỀU KIỆN

- Các nhà kinh tế học tân cổ điển không hài lòng khi thu nhập không hội tụ vì vậy họ tìm cách giải thích
- Thu nhập sẽ hội tụ nếu những điều sau diễn ra
  - Nếu chúng ta kiểm soát khác biệt trong vốn con người (Barro 1990)
  - Nếu chúng ta kiểm soát khác biệt trong tự do hóa ngoại thương (Sachs và Warner 1995)
  - Nếu chúng ta kiểm soát khác biệt trong xã hội pháp quyền (Kaufmann và Kraay 1999)
  - Nếu chúng ta kiểm soát đa dạng về ngôn ngữ và sắc tộc (Easterly và Levine 1997)
  - Nếu chúng ta kiểm soát các hình thức chế độ thực dân hình thành ở các nước (Sokoloff and Engerman 2000)
  - V.v.
- Thường gọi là hội tụ “beta” (alpha là mức thu nhập trên đầu người ban đầu và beta là thông số như vốn con người hay tham nhũng)

HỘI TỰ GIỮA CÁC NƯỚC CÓ NỀN PHÁP TRỊ TỐT

Source: Kaufmann, Kraay, and Zoido-Lobaton (1999)

Nhưng

- Các yếu tố beta thường có quan hệ tương quan với nhau và với tỉ lệ đầu tư
- Các yếu tố này thể hiện bất ổn phụ thuộc vào năm được chọn, nước được chọn và hình thức chức năng
- Yếu tố duy nhất luôn tương quan với tăng trưởng là đầu tư

TÓM LẠI: CHÚNG TA CÓ CHỨNG KIẾN HỘI TỤ TRONG THU NHẬP KHÔNG?

- Pritchett: Divergence ‘Big Time’ → Dự đoán của mô hình Solow đã không thành hiện thực
  - Khoảng cách giữa nước giàu và nước nghèo vẫn tăng, trừ một số trường hợp ngoại lệ
  - Lý thuyết tăng trưởng không giải thích được khoảng cách trong tăng trưởng và các trường hợp cũng chưa “đuổi kịp” các nước tư bản hiện đại
- Nhưng nếu đơn vị phân tích là con người, chúng ta thấy thế giới ngày càng bình đẳng
- Hội tụ “có điều kiện”:
  - Đầu tư là nhân tố có quan hệ gần gũi nhất với tăng trưởng – mô hình Solow nói rằng tỉ lệ đầu tư không có tác động đối với tăng trưởng
  - Các nước thành công tăng cường xuất khẩu để hiện thực hóa tính kinh tế theo quy mô (hãy nhớ lại Adam Smith)

CÂU HỎI THẢO LUẬN

- Khoảng cách giữa nước giàu và nước nghèo tiếp tục tăng nhưng nhìn chung chúng ta đã bước vào một kỷ nguyên hội tụ thu nhập mới. Vì sao cả hai nhận định trên đều đúng?
- Toàn cầu hóa đã ảnh hưởng đến hội tụ/phân kỳ thu nhập như thế nào?

